

HYPERICUM 19, december 2020

FWT-FLORON

Lamium bifidum ("Gespleten dovenetel") nieuw voor Nederland

A. van Renssen

Foto Andries van Renssen

Medio april 2020 liep ik langs de Gammelkerbeek in recreatiepark Het Hulsbeek in Oldenzaal. Ter hoogte van het beheerdersgebouw het Mólnhoes, viel mijn oog op een grote groep uitbundig bloeiende, witbloemige lipbloemigen. De standplaats ligt op het zuiden, dus voor april relatief warm. Bovendien stonden de planten in de directe nabijheid van een betonplaat, in gebruik als barbecueplaats. De plek ligt op een zandige oeverwal van de beek in de luwte van

begroeiing met Robinia (*Robinia pseudoacacia*), Amerikaans krentenboompje

(*Amelanchier lamarckii*), Hazelaar (*Corylus avellana*), Beuk (*Fagus sylvatica*) en Veelbloemige roos (*Rosa multiflora*). In de kruidlaag gewone soorten als Klimop (*Hedera helix*), Vogelmuur (*Stellaria media*), Straatgras (*Poa annua*), Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Hondsdraf

(*Glechoma hederacea*), Zevenblad

(*Aegopodium podagraria*) enz. Bij een viertal andere vergelijkbare barbecueplaatsen in de nabijheid was de soort niet aanwezig.

Foto Andries van Renssen

Aan de planten vielen verschillende dingen op. Allereerst de relatief hoge, rechtopstaande dubbele slippen van de bovenlip ("konijnenoortjes") en verder de lange kroonbuis, tot ong. 4 cm, van de ver naar boven uitstekende, rechtopstaande witte bloemen. De vrij lang gesteelde bladen zijn niet hartvormig, maar gaan tamelijk plotseling over in een ong. 2 cm lange bladsteel. De bovenste, jonge bladen hebben een overlangse witte

streep, lijkend op die van de tuinvorm van de Gevlekte dovenetel (*Lamium maculatum* 'Variegatum'), contrasterend met het donkerrode anthocyaan in de rest van de bladen.

Op deze plek stonden ruwweg zo'n 150 exemplaren van deze 20 tot 40 cm hoge plant. Ze zijn al in een vroeg stadium grotendeels afgemaaid. De soort is éénjarig en de restanten hebben nog vrij lang doorgebloeid en hebben zich uitgezaaid, want in december zijn er al een groot aantal kiemplanten opgekomen. Hetzelfde is gebeurd in mijn tuin, waar ik hem overgeplant heb.

Welke soort is het? Wytze Boersma herkende er een Dovenetel (*Lamium*) in en spoorde de juiste naam op in de "Kosmos-Mittelmeerflora" van Peter en Ingrid Schönfelder. Pieter Stolwijk, die de soort kende uit Toscane, bevestigde de determinatie: *Lamium bifidum*, "Gespleten dovenetel". Zelf kende ik alleen *Lamium garganicum* (naar Monte Gargano, Apulië) uit de oostelijke Pyreneeën en de Abruzzen. Dit is een zeer gelijkende soort, ook met hoge kroonbuis en gespleten bovenlip, maar doorgaans roodachtige bloemen. Interessant is dat de Centraal-Europese soort *Lamium orvala* (grote, rode bloemen, bovenlip niet gespleten) als bijenplant in cultuur, na 1990 van 25 groeiplaatsen in Nederland bekend is.

Lamium bifidum is niet eerder in Nederland gevonden. De determinatie is bevestigd door Leni Duistermaat (Naturalis).
